

Matematika

II qism

1

$$3-1=?$$

UO'K 51(075.3)
KBK 22.1ya72
R 42

I. V. Repyova
Matematika. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 1-sinfi uchun
darslik, 2-qism / I. V. Repyova, Y. V. Zemlina. – Toshkent:
“Novda Edutainment”, 2023. – 72 b.

Taqrizchilar:

- N. M. Usmanova** – MMTV tasarrufidagi PMTIDUM ning oliy toifali boshlang'ich sinf o'qituvchisi;
- O. Sh. Yevstafyeva** – MMTV tasarrufidagi PMTIDUM ning 1-toifali boshlang'ich sinf o'qituvchisi;
- M. M. Umarova** – Toshkent shahar 222-umumiy o'rta ta'lim maktabining 1-toifali boshlang'ich sinf o'qituvchisi;
- M. I. Xujayeva** – Toshkent shahar 142-umumiy o'rta ta'lim maktabining 1-toifali boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

Shartli belgilar:

– qalam bilan ishlash
uchun topshiriq;

– yozma bajarish
uchun topshiriq;

– og'zaki bajarish
uchun topshiriq;

– juft bo'lib ishlash;

– o'ylang!

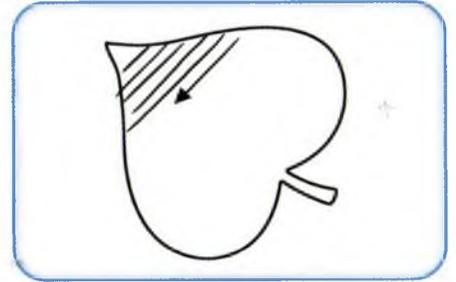
Matematika — bu nima?

Salom, aziz bolajonlar! Darslikning ikkinchi qismida bizga ma'lum sonlar atrofimizdagi olamni tasvirlab berishda kamlik qilishini tushunib yetamiz. Biz 100 gacha bo'lgan sonlarni o'rganamiz va uzun hamda murakkab matematik ifodalar tuzamiz. Qadimda odamlar sonlarni qanday belgilaganliklarini bilib olamiz va sonlarning zamonaviy yozuvi qanchalik qulay ekaniga ishonch hosil qilamiz.

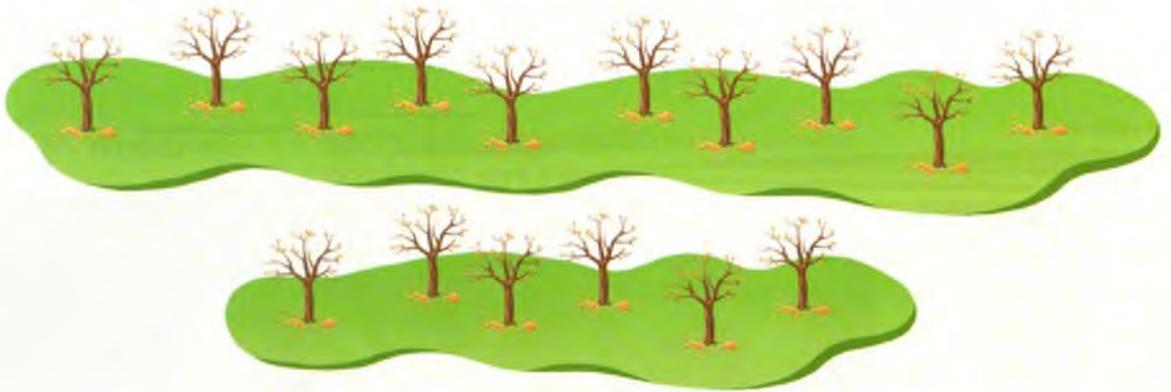

42. 11 dan 20 gacha bo'lgan sonlar

ikki xonali sonlar
o'nliklar
birliklar

1. Bu yerda nechta daraxt bor?

	O'nliklar	Birliklar
11 — o'n bir	●●●●●●●●	●
12 — o'n ikki	●●●●●●●●	●●
13 — o'n uch	●●●●●●●●	●●●
14 — o'n to'rt	●●●●●●●●	●●●●
15 — o'n besh	●●●●●●●●	●●●●●
16 — o'n olti	●●●●●●●●	●●●●●●
17 — o'n yetti	●●●●●●●●	●●●●●●●
18 — o'n sakkiz	●●●●●●●●	●●●●●●●●
19 — o'n to'qqiz	●●●●●●●●	●●●●●●●●●
20 — yigirma	●●●●●●●●	●●●●●●●●●●

2. To'liq o'nliklarni ajrating va sonlarni yozing.

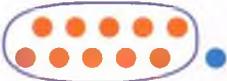
13

3. Bitta sonni har xil ko'rinishda qanday yozish mumkin ekanini ko'ring.

O'n bir   11   1 o'nl. 1 birl.   10 + 1

O'n uch   o'nl. birl.

4. Yig'ilgan barglardan ekologik toza o'tin tayyorlandi. Nechta o'tin-tarasha hosil bo'ldi?

5. Chizg'ich yordamida amallarni bajaring.
Namuna: $11 + 1 = 12$

$12 + 1$ $12 + 2$ $11 + 3$ $14 + 2$ $15 + 3$ $14 + 5$

6. Bog'bon olma bog'iga daraxtlardan tushgan

 ko'mdi.

Olxo'ri bog'iga u

 ko'mdi.

U hammasi o'lib nechta barg uyumini ko'mgan?

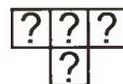

7. Birinchi yo'lakdagi xonadonlarni nomerlash uchun 15 ta raqam sotib olindi. Birinchi yo'lakda nechta xonadon bor?

43. 11 dan 20 gacha bo'lgan sonlarning o'nlikda yozilishi

ikki xonali sonlar
raqamlar bilan yozish
o'nliklar va birliklar
sonlarning grafik yozuvi

1. Hovlida hammasi bo'lib nechta gul bor?

Ikki xonali sonlar ikkita raqam bilan yoziladi. Birinchi raqam sonda nechta o'nlik, ikkinchi esa raqam nechta birlik borligini bildiradi. Har bir raqamning sonda o'zni xona deb ataladi.

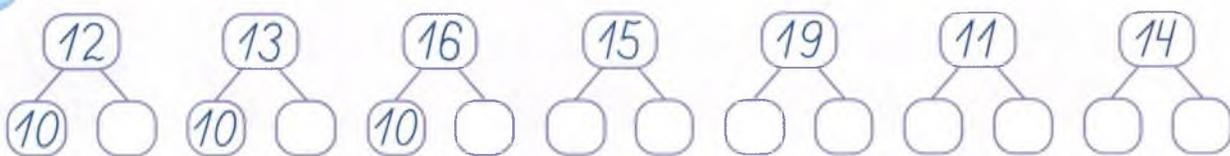
$$10 + 3 = 13$$

O'nlar xonasi

Birlar xonasi

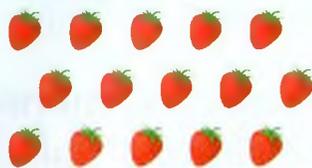
2. Sonlarni o'nliklar va birliklar yig'indisi shaklida yozing.

3. Har bir rasmdagi to'liq o'nliklarni aylanaga oling. Sonlarni xona qo'shiluvchilari yig'indisi ko'rinishida yozing.

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

43. 11 dan 20 gacha bo'lgan sonlarning o'nlikda yozilishi

4. Sonni har xil usullarda tasvirlang.

O'n yetti

17

1 o'nl. 7 birl.

$10 + 7$

O'n ikki

o'nl. birl.

5. Alisher uydan chorrahagacha 10 minut va chorradan maktabgacha yana 8 minut vaqt sarfladi. Alisher uydan maktabgacha bo'lgan yo'lga necha minut vaqt sarflagan?

6. ● — havoni ifloslantirmaydigan obyektlar,

● — havoni ifloslantirdigan obyektlar.

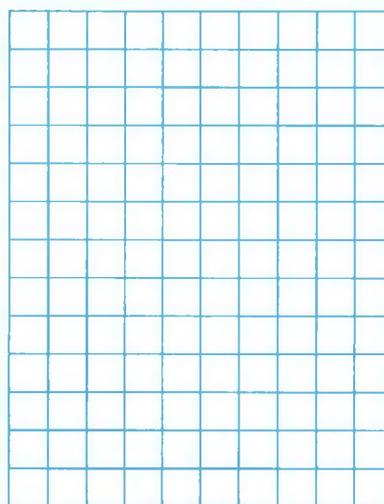
Bo'yang. 4 ta misol tuzing.

$$Q + Y = O$$

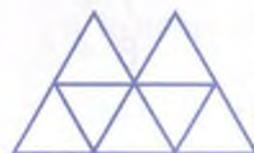
$$Y + Q = \square$$

$$O - Y = \square$$

$$O - Q = \square$$

7. Rasmda nechta uchburchak bor?

Mundarija

Muqaddima.....	3
42. 11 dan 20 gacha bo'lgan sonlar.....	4
43. 11 dan 20 gacha bo'lgan sonlarning o'nlikda yozilishi	6
44. 11 va 12 sonlari.....	8
45. 13 va 14 sonlari.....	10
46. 15 va 16 sonlari.....	12
47. 17 va 18 sonlari.....	14
48. 19 va 20 sonlari.....	16
49. Sonlarni taqqoslash	18
50. Qavslar.....	20
51. Qavslar.....	22
52. Bir xonali sonlarni o'nlikdan o'tib qo'shish.....	24
53. Bir xonali sonlarni o'nlikdan o'tib qo'shish.....	26
54. Bir xonali sonlarni o'nlikdan o'tib qo'shish.....	28
55. Sonlarni ayirish	30
56. Sonlarni bo'laklab ayirish.....	32
57. O'nlikdan ayirish usuli.....	34
58. Yaxlit sonlar	36
59. 21 dan 100 gacha bo'lgan sonlar.....	38
60. 21 dan 100 gacha bo'lgan sonlarning o'qilishi va yozilishi.....	40
61. 21 dan 100 gacha bo'lgan sonlarning o'qilishi va yozilishi.....	42

62.	Ikki xonali sonlarni taqqoslash	44
63.	Ikki xonali sonlarni qo'shish	46
64.	Ikki xonali sonlarni qo'shish	48
65.	Ikki xonali sonlarni qo'shish	50
66.	Ikki xonali sonlarni ayirish	52
67.	Ikki xonali sonlarni ayirish	54
68.	Ikki xonali sonlarni ayirish	56
69.	Qo'shish bilan ayirish orasidagi bog'lanish.....	58
70.	Ko'p komponentli qo'shish.....	60
71.	Qo'shishning guruhlash xossasi.....	62
72.	Tarkibli ifodalar.....	64
73.	Qavsli tarkibli ifodalar	66
74.	Misol va masalalar yechish.....	68

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com veb-sayti orqali o'zingiz uchun kerakli ma'lumotlarni yuklab oling.

Zokirjon Admin bilan

90-530-68-66, 91-397-77-37 nomerga

murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz nza456 yoki nza445 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

1-sinf matematika II qism kitobini to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Telegram kanalimiz:

[@Maktablar_uchun_hujjatlar](https://t.me/@Maktablar_uchun_hujjatlar)

DIQQAT!!!

Bu hujjatni hech kimga tarqatmaslik sharti bilan olishingiz mumkin.

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet veb-saytlarga joylamang.

Telegram orqali kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT

QILMANG.